

VOINȚA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei.
Pe jumătate an 50 Lei.
Pe trei luni 25 Lei.

ZIAR DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ.

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad,

Strada Vicențiu Babeș Numărul 6

Pentru „Liga drepturilor omului!”

Arad, 28 Oct.

Se zice că ar fi în România, organizată gata, o așa zisă „Liga a drepturilor . . . omului”.

Această „Liga a drepturilor omului” s'a scandalizat, s'a infuriat, a protestat cu violență când dl Ignotus (recte Veigelsberger), cetățean maghiar și agent a lui Horthy, a fost expulzat din țara noastră. A protestat împotriva expulzării d-rei Dr. Arbore; a protestat când cu osândirea lui N. D. Cocea, cel care în numele anarhiei și-al banului jidan, l'a insultat pe Regele Ferdinand al tuturor Românilor.

Această „Liga a drepturilor . . . jidanilor” se agită oridecâteori cineva calcă pe bătători pe vreun fiu al lui Iuda. 80 de țărani români au fost transportați de Soc. „Petrolul Național”, în Columbia, unde mor de foame și de boli grozave.

„Liga pentru drepturile . . .” n'are nimic de spus împotriva acestui criminal trafic?!

Ori, pentru această Ligă numai jidanii sunt oameni?!

Suntem siguri, absolut siguri că dacă aceste 80 de victime al Soc. „Petrolul Național” n'ar fi fost țărani români, ci rude de-ale lui Max Goldstain și Ignotus-Veigelsberger, „Liga pentru drepturile . . . omului” dela București, s'ar fi făcut foc și pară și s'ar fi urlat revolta în toate limbile pământului.

Ce zici, domnule Costăforu!? Caraghios bătrân jidovit, ar trebui să-ți fie rușine!!

Acțiunea noastră operă negativă?

Ni-se impută, că acțiunea noastră a luat o direcție greșită, unilaterală; că accentuarea continuă a necesității unei primeniri generale în viața noastră publică ar fi o operă distructivă, sau cel puțin negativă. Dar în fața relelor atât de înrădăcinate în organismul statului nostru, în fața înversunatelor lupte politice cu unica țință de a pune mâna pe putere, fără garanția unei capacități de a îndrepta lucrurile, ce putem face deocamdată altceva decât să pledăm și să acționăm strângerea rândurilor oamenilor de bine.

Moravurile noastre politice sunt atât de stricate, încât politica și în masele largi ale poporului a început să fie privită numai de un mijloc de pricopseală și de răzbunare asupra deaproapelui. Românismul se măsoară după culoarea carnetului de membru al partidelor politice, iar democratismul, în sensul anumitor concepții, după curtenirile și concesiunile făcute străinilor și străinătății. Sub pretextul principii naționalismului integral, cu lozincă zilei „prin noi înșine” se menajează cele mai meschine interese de partid și plutocrație. De altă parte dragostea de popor nu se admite fără o falsă concepție despre interdependența între popoare. Avem și noi, sau mai bine zis numai noi, oameni politici, a căror principală meserie este aceea, de a cutreera toate țările și continentele, pentru a defaima, rând pe rând în fața tuturor dușmanilor noștri,

tot ce e românesc. Alții mai comozii stau acasă, dar tot mână în mână cu dușmanii, operează ca în codru în bunurile și în detrimentul țării.

Care poate fi rolul nostru în asemenea împrejurări? O distincție între cinste și imoralitate, între neam și dușmani nu se mai face. Guvernanții și politicienii noștri de profesie, vechi și noi, și-au pierdut noțiunea binelui și a răului. Puterea, întreg aparatul statului, este în mâna lor. Totuș rezultatul activității lor sub raportul binelui obștesc este nul. Și atunci ni-se cere nouă, celor lipsiți, nu din vina noastră, și de cele mai elementare mijloace de luptă, o operă pozitivă, cu urmări imediat vizibile.

Nu este oare însă o operă pozitivă și negațivă a relelor ce ne bântuie, cu indicarea drumului spre îndreptare?

Plăngerile noastre de păcatele politice de exploatare se fac cu o vădnică țință de a crea o opinie publică sănătoasă, neînăruită de concepțiile curente asupra rostului politice. Până unde pot decădea aceste concepții, fără un puternic strigăt de veto, ne-au arătat recente evenimente din Basarabia.

Acolo s'au petrecut fapte grave, cari atingeau integritatea țării. Pentru a le curma s'au trimis la fața locului cele mai superioare organe ale statului, miniștri. Natural, în speranța, că aceștia în înălțimea demnității lor, vor putea fi pătrunși de acel neprecupețit patriotism, de care e nevoie

în fața unei situații atât de grave. De fapt ce s'a întâmplat însă? Fieștecare a folosit acest prilej pentru câștigarea și asigurarea aderenților politici și personali, și în acest scop au dus între ei o luptă demnă și de cei mai înversunați adversari politici. Fiește, nu fără politicianiste contraservicii pentru partizani și turbatoare decepții pentru acei, cari așteptau o radicală schimbare spre bine a lucrurilor. S'au înapoiat apoi cu conștiință liniștită(?) că au luat toate măsurile de îndreptare a Basarabiei! Iată deci un aspect din detestabilul sistem al politicei noastre actuale. Acesta, singur numai, arată îndeajuns înspăimântătoare lipsă de scrupulozitate, cu care politicienii noștri și îndeplinirea celor mai elementare datorinți către țară, o subordonează egoistelor lor interese politice și personale. Cu acest păcat de bază se macină viața noastră politică în toate manifestările ei.

Această stare de lucruri fără a avea ca consecință o inevitabilă zdruncinare a însăși existenței noastre, nu poate să mai dureze mult. Grabnice și chiar drastice măsuri de îndreptare se impun. O politică a oamenilor cinstiți și adevărați patrioți trebuie să se înceapă. Glasul nostru de chemare către aceștia se îndreptează, și credem, că nu va suna în pustiu.

În acest adevărat sens, acțiunea noastră nu este o operă distructivă, ci una constructivă.

G. M.

Omorirea lui Manciuc și ziarele din Sărindar.

„O crimă odioasă, cum n'au cunoscut generații întregi românești a fost comisă ieri la Iași. Prefectul de Poliție din Capitala Moldovei, Const. Manciuc, a fost omorât”.

„O crimă odioasă, cum n'au cunoscut generații întregi românești” scrie ziarul jidănesc „Dimineța”, care desigur a uitat de atentatul dela Senat! Atentatul acela a fost săvârșit de jidanul Max Golstein, așa că ziarele din Sărindar trebuiau să-l uite.

Ziarele din Sărindar cari îi dau loc în coloanele lor lui Panait Istrati să-l laude pe Terente, n'au dreptul să mai protesteze împotriva asasinatelor!

— Domnule „Director a finanțelor de ce nu îndepărtezi coroana maghiară de pe palatul financiar? De de ce ne faci să ne supărăm pe Dta? Cine va lua răspunderea dacă o vor îndepărta noi? Nu crezi că nu se cuvine să te sustragi dela această unică datorință națională?”

CULTURA NAȚIONALĂ

— Sfârșit —

Popoarele găsesc în cultura națională nu numai un sprijin puternic pentru întărirea ființei lor, ci și un mijloc, prin care ele pot să-și apropie pe fiii altor neamuri. De acest lucru ar trebui să ținem seamă și noi dacă voim asimilarea numărului lor streini, cari populează orașele noastre.

Din fericire lucrăm prea puțin pentru dezvoltarea și răspândirea culturii naționale.

În felul acesta streinii folosindu-se de nepăsarea și slăbiciunea noastră își întind tot mai mult înrăurirea culturii lor în România.

Revistele pătrunzând în straturile cele mai adânci ale societății, și-au întins înrăurirea asupra sufletului întregului popor. Din această pricină trebuie să veghem cu luare aminte, ca ele să nu cuprindă idei ce ar strica bunele moravuri sau ar slăbi dragostea pentru țară și neamul nostru.

Revistele ilustrate streine, din pricina formei frumoase, sub care se înfățișează, găsesc din ce în ce mai mulți cetitori printre Români. Acest fapt e dăunător culturii și nașterii noastre. Citirea revistelor streine este

o primejdie, fiindcă îi atrage spre culturi protivnice tradițiilor și idealului național al neamului românesc.

Ar trebui să avem o mare revistă ilustrată, în care prin povești sănătoase să ne îndrumăm pe calea cea bună, iar în gravuri frumoase făcute să ne dea chipurile marilor noștri bărbați, priveliști din țară, monumente istorice, scene din viața Românilor de pretutindeni etc.

Cât timp teatrul cultivă numai sentimente înalte, el este o instituție binefăcătoare pentru popor. Când însă caută, prin piese imorale să trezească pornirile josnice ale omului, atunci ajunge o primejdie socială. Pentru aceasta trebuie ca teatrul să fie supravegheat de aproape, iar piesele imorale să fie oprite de a se juca.

Teatrul poate fi și o școală pentru deșteptarea conștiinței naționale și dezvoltarea patriotismului. Într'adevăr ne simțim parcă mai însuflețiți de dragostea de neam, când vedem perindându-se pe scenă figurile mărețe ale strămoșilor, sau când auzim povestindu-se faptele strălucite, ce se săvârșeau în trecut pentru apărarea țării și înaintarea poporului românesc.

Unul din mijloacele, prin care am

întreține unitatea culturală a Românilor, ar fi și aranjarea unor serbări naționale unde să se adune Români din toate părțile țării și să li-se dea diferite sfaturi, pentru ca strângându-se într'aceiași loc să se cunoască și să trăiască împreună clipe de înaltă mulțumire sufletească.

Cu acest prilej, s'ar lua la întrecere scriitorii și artiștii vestiți ai neamului, ca să preamărească în versuri și în cântări limba, vitejia, patriotismul și datinele străbune. Am simți atunci o însuflețire și o îmbărbătare, cum nu de multeori îi este dat unui om să simtă în viață.

Când apoi întăriți sufletește, Români s'ar întoarce la vetrele lor, ei ar lupta cu mai multă vâjgoșie pentru limba și cultura națională.

Trădătorii sunt cei mai mari criminali.

Intriganții sunt oameni periculoși pentru neam și societate.

Grandomania este însușirea celor nebuși.

Țăranul este cel mai cinstit element al unui popor.

Prețul unui exemplar 2 Lei.

ROMANI!

In numerile precedente ale ziarului Vi-s'a vestit infiintarea unei bănci în orașul Arad.

Fascia Națională Română văzând necesitatea aceasta, a hotărât ca banca să se înființeze — numindu-se „Banca Românilor” — în cel mai scurt timp posibil și să dea tot sprijinul de lipsă la înființarea cooperativelor de producție în primul rând, care în străinătate au dat rezultate atât de bune.

Voină ca tot prin bancă să se sprijinească atât comerțul, cât și industria română; meseriașii și țărani români voim ca Românul să aibă un izvor de sprijin; voim ca rodul muncii voastre să fie al vostru și nu al lipitorilor.

Avem multe bănci, dar ale cui sunt și ce folos aveți pe urma lor? Dacă cereți vre-un ajutor dela vr'una din ele, căpătați, — numai cu interese de speculă, dar mai totdeauna sanțefi respinși.

Banca aceasta, care se va înființa este a voastră, pentru voi se înființează și nime nu se va putea îmbogăți, doar este izvorul de ajutor al multimei lipsite.

Incepem cu un capital mic, deocamdată se vor emite numai 2000 acțiuni, prețul uneia este 500 lei, total 1 milion. Deci se dă putine acții după putere, având și înlesnirea de a plăti acțiile în 3 rate. La rata primă se mai adaugă 20 Lei de acție pentru apese.

Invităm pe toți aceia cari voesc să semneze acții, ca prin scrisoare să ne anunțe aceasta până la 30 Noembrie a. c. arătând și numărul acțiilor, ce voesc să le cumpere. Totodată se va varsa tot până la această dată, adică 30 Nov., și rata primă (30% din capital plus 4% după capital, spese la „Banca Victoria” Arad în contul „Banca Românilor” din Arad.

Membrii noștri vor semna lista care se află la șeful organizației din acea localitate.

Dupăcum vedeți, am început o luptă grea, dar nădăjduim că cu ajutorul lui Dumnezeu și al vostru vom ajunge acolo unde trebuie.

Fraților, banca aceasta este numai a noastră a Românilor; fiți la înălțimea chemării voastre, nu stați pe gânduri, ci arătați străinilor că Românul este stăpân în țara lui și poate să facă și el lucruri mari. Aveți copii, pe cari nu trebuie să-i lăsați pe drumuri; gândiți-vă la ziua de mâine și nu uitați proverbul bătrânilor noștri: „Adunați bani albi pentru zile negre”.

Aceste sunt sfaturile pe cari le primiți dela conducătorii voștri. Și aici trebuie să fim împreună cu mic cu mare, jurământul de pus ne leagă până la moarte și la bine și la rău.

Înainte voastră s'au închinat toate greutățile și acum această jertfă ce este pentru voi oameni încercați? Cu fruntea ridicată să mergem înainte și putem fi siguri de izbândă.

Cu Dumnezeu!

FASCIA NAȚIONALĂ ROMÂNĂ.

Streini în țara lor.

Podgoria năpăstuită de streini în special de jidovi. — Glia strămoșească amenințată. — O intervenție a autorităților se impune de urgență.

Imi aduc aminte cum pe vremuri agenții contului negru Andrássy cutreierau Ardealul nostru și ne forțau pe țărani să-și vândă pământurile, muntii, pădurile și glia de care erau legați din moși strămoși. Le-a și reușit acestor hiene să pună chiar aproape pe întregul Ardeal sub stăpânirea lor. Fiind pe urmă românii isgoniți din avutul lor, nelăsându-li-se folosirea pădurilor a livezilor și pășunilor ce le aveau înainte vreme. Din această greșeală, ce nu se poate derta aceea, cari atunci și-au vândut avutul, foarte mulți români au ajuns la săpă de lemn în scurt timp, fiind stăgănită ocupația lor de căpetenie: creșterea ovelor. Mulți s-au răsărit atunci, care răsărită a fost înăbușită de jandarmii împănați a fostei Ungarii. Deputații români au intervenit în parlamentul ungăr, dar interviul lor nu a avut nici un ecou, iar stările nu s-au îndreptat de loc.

Astăzi se repetă tot aceleași lucruri triste, însă cu tactică de deghizare. Minoritarii vreau să se facă stăpâni peste noi în țara noastră. Și se fac dacă nu se vor lua măsuri din vreme pentru a se evita acest pericol național. Zilnic ne sesosesc plângeri din toate părțile Ardealului și Bănăului. Străinii din Banat cumpără pe rând toate averile și pământurile cele mai bune ale românilor de acolo pe banii căpătați din Ardeal. Români rămân pe drumuri.

Rămân pe drumuri cum zic, e lucru constat: comerțul e în mâna jidovilor, industria toată e străină, pământurile tot câte un jidov se strecoară în posesia străinilor.

Să ne uităm numai puțin în jurul nostru și vom observa lucruri interesante.

În Sântana șvabii s-au hotărât, formând o tovarășie secretă, să se facă stăpâni pe dealurile cu vii din podgoria Aradului. Agenții plătiți cutrieră aceste dealuri frumoase și oferă sume fantastice pentru tot ce-i de vândut în podgorie.

Amintim un caz simplu, dar strigător la cer:

Dealul-mic din comuna Măderat, care până ieri era în mâna Popeștilor, a trecut cu desăvârșire în proprietatea

acelei tovarășii din Sântana. Și acum au apucat și Dealul-mare. Cea mai mare bogăție din podgoria noastră, cea mai frumoasă privilegie de pe aceste plaiuri, nu mai e a noastră!

Concursul îl primesc acești agenți și dela notarul comunal Zimmermann, din Măderat șvab de origine, care e pus acolo grație unor ospețe date foarte des de șvabii bogătați din Sântana în onoarea unor domni „români” suspuși.

Decând e Măderatul nu a avut notar străin. Iar astăzi li-s'a pus pe cap acea lichea care era un golan când a venit aci și aiazei, — care e cumpărat o vie și o vinărie, — care e un fel de monopol în acea regiune — și întovărășindu-se cu jidanul Stein, terorizează în modul cel mai brutal populația. Bugetul comunei e atât de mare (550 mii) că bieții oameni nu răsesc a plăti birurile. Și fi doară văzând că în comunele vecine totul merge mai bine și mai la rând.

S'a zis că dările sunt mari pentru că se vor repara drumurile, fântânile, șanțurile, podurile, dar nimic din ce s'a promis. Dle sudprefect. Te rugăm să faci o anchetă în chestia aceasta.

Se plâng podgorienii noștri, dar nu-i cine să-l audă... Iși vând avutul fiind o recoltă slabă în general la culesul viilor. Bani nu capătă de nicăieri. Băncile noastre „românești” le închide ușa, iar cele străine îi pupeaie formal. Șvabii se ajutură unul pe altul și le stau la îndemână bogățiile lor bănci șvabești.

Autoritățile ar trebui să intervină imediat și să revizuiască contractele din toată podgoria depe urmă 5 ani, să nu permită nici o înregistrare sau transcriere de imobil pe numele străinilor.

Asta e o sfântă datorință a autorităților noastre! Și trebuie să aibă în vedere, că aci la o săritură dela granița ungurească, busurile românilor și glia strămoșească nu poate, nu-i permis să treacă în mâna străinilor.

Glia strămoșească e fost unica care a dovedit a cui e țara. Pentru asta ne-am vărsat sângele, pentru asta am luptat secolele întregi și pentru apărarea acesteia am jertfit și vom jertfi tot ce am avut și avem mai sfânt

Dictimele excrocheriei cu pașapoartele.

O scrisoare din Columbia (America-de-sud) doveditoare a unei crime monstruoase. — 70-80 Români trimiși intenționat de Societatea Petrolului Național și alte oficine, să moară de foame

Citim în ziarul „America” din Cleveland, cu data 30 Sept. 1924, următoarea scrisoare:

Cartagena, 30 Aug. 1924.

Onorată Redacție! La stăruința Românilor din Columbia, imi iau sarcina de-a vă ruga să binevoiți a dispune publicarea celor ce urmează în coloanele ziarului D-tră.

Trăesc în această țărișoară zisă Columbia, peste 70-80 de români, între cari vre-o opt sunt cu familii, toți trimiși de samsarul de Pesquali din Paris, avocatul Romăciță din Ministerul Muncii din România, Filipescu, (Filipovici N. R.) reprezentantul oficial al Societății Petrolului Român (Național N. R.) și Oficiul Tranzit, de sub No. 5 Strada Sf. Ionică din București, în schimb a \$ 150.000 — \$ 130.000 de persoană, spunându-le că odată ajunși în Columbia vor putea, cine vre-a să treacă și în America (Statele-Unite), dar ajunși aici bieții români au aflat tocmai contrarul, trăind într-o sărăcie și mizerie din cele mai mari. Iar căldura aici fiind insuportabilă pentru mulți, unii s'au îmbolnăvit în timp ce lucru nu se poate afla nicăieri.

Columbia nu e o țară agricolă și nici industrială. Cele 20-30 de orașele pe cari le are Columbia așezate pe marginea apelor, însoțite de necesare din America. Drumuri ferate sau șosele de țară nu se află aici, și toată comunicația se face pe apă. Interiorul nu e străbătut decât de aeroplanele

americane cari încearcă ici-colo ca să descopere bogății, isvoare de oleu, (păcură N.R.) etc.

Limba cea oficială e cea spaniolă. O parte din nenorociții ajunși aci în condițiile amintite, cari au avut pe cineva în America și au mai avut bani pentru o telegramă au cerut telegrafice ajutoare, dar cu durere trebuie să spun că puține cereri de felul aceste au avut rezultate dorite. Cauza nu se știe: e comunicația rea, sau că românii americani își dau prea puțin seama de soarta nenorociților a căror viață e periclitată, dacă nu vor primi ajutoare ee afară.

Pentru salvarea acestor români, subsemnatul fac un călduros apel către toți românii de bine cât și către toate societățile, parohiile și celelalte organizații românești, din America, ca să grăbească a strânge de urgență fonduri pentru a scoate pe acești români din prăpastie, până nu e prea târziu, pentru a salva pe acești români blestemați de soarte, cari pentru ași ține sufletul în oase de pe-o zi de alta, trebuie să întindă mâna la trecători ca să le cerșească ajutorul. Majoritatea românilor sunt Ardeleni, Bănăteni, Bucovinieni și câți-va din Vechiul Regat.

Ajutoarele ce veți putea aduna să le trimiteți la o bancă americană din Cartagena, care a fost avizată de această hotărâre...

Scrisoarea aceasta — semnată George Achim, fost președinte secției Ligei Naționale din Fremont-Ohio — arată până unde au împins îndrăzneala agenții de pașapoarte, patronați de fratele ministrului dela comunicații, d-l gen. Al Văitoianu și ginerele acestuia, fost subsecretar de stat — ambii la soc Petrolul Național care opera cu Filipovici în mod oficial.

Scandalul acesta ia proporții nebănuite. Faptele descrise în scrisoare arată că mai sânt de victime cari îndură mizeria și amenințate sânt de moarte fiindcă s'au încrezut plătiind soc. Petrolul Național — adică persoanelor influente în guvern — câte 50 dolari ca să le trimită într-o țară pustie și fără posibilitate de traiu.

Justiția trebuie să fie lăsată să-și facă datoria, să răzbune crima împotriva nenorociților cetățeni, duși la moarte în țări străine!...

Ziarul „America” adaugă la scrisoarea din Cartagena, următoarele, pe care le publicăm spre știința tuturor celor cari vor să plece din țară:

„Din cele comunicate de d-l Gheorghe Achim, 80 de români se sbat în brațele foamci și mizeriei într-o țară streină, cari au fost ademeniți de samsari fără scrupule și chiar de oameni din Ministerul Muncii din România, minister anume creat a apăra interesele muncii. După ce samsarii au încasat banii i'a dus în Columbia, iau locaș în plata lui Dumnezeu.

Situația lor a lăsat o critică dură punctele de vedere.

Mai întâi, în urma nouilor legi de imigrare, acești oameni nu pot fi aduși în Statele Unite, și ei nu muritor de foame: totul ce rămâne de făcut e că ei să fie trimiși înapoi în România.

În Statele Unite în timpul de față criza industrială face ca solicitarea de ajutoare bănești pentru acești nenorociți e o problemă cam grea și cam complicată. Însă un ajutor imediat trebuie dat, și acest lucru se va putea face din partea societăților de ajutor românești din Statele Unite, fie că vor trimite ajutoarele bănești direct la adresele menționate, fie că le vor trimite printr'un birou arume designat în scopul acesteia.

Ajutoarele vor ameliora pentru moment starea celor 80 de români din Columbia, dar cum aceste ajutoare nu vor putea salva pentru tot timpul situația, trebuie căutată o soluție mai bună.

Și această soluție nu poate fi decât înlesnirea reîntoarcerii în țară a acestor oameni”.

C R I M I N A L

este tot Românul care nu - și iubește țara, neamul, regele și armata. Cine are o țară mai bogată, mai mândră, decât noi, care neam a avut un vis mai ferice, care s'a realizat decât noi, care popor a avut un rege care să fi suferit alături de el mai credincios decât noi? Care popor a avut o regină ca în povești cu o inimă mai ferbinte, iubitoare, mai nobilă și mai capabilă de suferințe pentru poporul ei, decât noi, care ne-a fost adevărată mamă în timpurile cele mai critice și pe care noi o adorăm; care popor se poate mândri cu o armată mai vitează mai credincioasă, de cât a noastră?

Și atunci oare ce meriți tu, frate Române, care faci pe spionul, pe renegeatul, pe escrocul, pe pungașul ordinar, care-ți bași joc de țara ta, care-ți desprețuești și hulești neamul tău, care critici pe regele tău și care denegi valoarea scumpei noastre armate și nu-i pui la dispoziție tot ce ai, pentru ca să o vezi bine hrănită și bine echipată?

Tu, criminalule, nu fi-e rușine și nu te îngrozești de faptele

tale murdare, afaceri jidovești scârboase, vorbe deșarte, defăimătoare, față de tot ce avem noi mai seump? Tu, ticălosule, care strâmbi din nas, când vezi portul tău național, dansurile tale, când auzi muzica, slujba bisericii tale — bată-te slujbele! — nu te culremuri când te cugești, că conștiința națională te va pedepsi pentru toate ilegalitățile tale?

Griji, griji, că timpul judecății se apropie!

Banditul se lăfăiește.

Plugarii din Arad revoltați. — 3000 de vaci fără viței. — Economia națională în primejdie.

Plugarii bătrâni cu plete albe din suburbiile Aradului s'au abătut eritimid pela redacția noastră și cu lacrimi în ochi ne-au spus durerea ce le apasă inima.

„Domnule Redactor, începură ei, e foarte adevărat ce-ați scris despre gazda orașului și suntem foarte mulțumiți că ne veți ajuta să fie isgonit de aici odată. De trei ani vacile noastre n-au făcut din cauza că taurii orașului sunt foarte slab hrăniți și îngrijiți. Nu-i destul că n'avem lapte în dejuns fiind imasul foarte puțin și slab din cale afară, fără n'avem nici viței. Iar vacile din cauză că nu fată, devin sterpe și slăbănoage. Ni-s foarte triști și îngrijați de această pagubă.”

Asta-i jalba țăranilor noștri contra falnicului econom-firezar Egon Pahl. Credem că e de prisos orice comentariu.

Tot eri toboșarul* primări ei abătut toba pela periferii, că cine vrea să cosească otava primăriei o poate cosi în parte, să se prezinte la numitul „econom” al orașului.

Ori cum „domnule firezar”, acum e timpul de tăiat otavă? O puteai lăsa până colă după Crăciun. Vasăzică o parte din otavă nici acum nu-i tăiată. Suntem curioși că câți țărani se vor angaja să peardă timpul stricându-și coasa prin livezile pnstite ale primăriei, care-s atât de neglijate de parcă n'ar avea stăpân?

Intrebăm opinia publică, ce ar trebui să facem cu acest derbedeu, care intenționat ruinează economia noastră națională, care stie că e vinovat și îi e locul în pușcărie și totuși are obraznicia să mai iasă în public, care funcționează încă și dă ordine din „toată alui putere!”

Singurul Vlad Tepeș, ne-ar putea da răspunsul cuvenit: „Să fie tras în teapă în fața primăriei, unde cel puțin două săptămâni să-i bată vântul cio-lanele”.

Asta i-ar fi partea lui.

Onorata Primărie este rugată să ne arate cu date statistice, că în ultimii trei ani câți viței a produs ciurda de vaci de trei mil de capete, specificând, fiecare an în parte și că în acest an câte holde de otavă au rămas netăiate din livezile primăriei.

Medic specialist pentru boale și operațiuni de ochi

Dr. VIRGIL POPOVICIU
fost asistent de clinică, universitară

Timișoara, circumscripția IV. („Iosefin”) Palatul Elite.

atrare: B-dul Carol (f. Hunyadi-ut) nr. 17
B-dul Berthelot (f. Kossuth-u.) 2

TELEFON: 11-32.

Ore de consultații: 10-12 și de la 15-17

Nu mai intrați în prăvăliile jidaniilor!

Omorul dela Iași.

ției colosale alimentată de străinii cari tind să ne cutopească.

Cine-i poate face acestei studenții o vină din faptul că-și iubește patria mai presus de toate și vrea s'o apere cu ultima energie?!

Mulți, foarte mulți dintre șefii autorităților românești dau un sprijin deadreptul criminal străinilor. Aradul nu stă mai prejos în această privință (Vezi cazul Pahl Egon etc. etc.).

Banul străin deschide chiar și la București aproape toate ușile!.. Revolte uriașe s'au ridicat din aceste cauze, în sufletele idealiste ale tinerimei noastre universitare. Toate frământările acestei tinerimi care va forma România de mâine au fost privite însăfără înțelegere de cercurile conducătoare...

Pentru a putea lupta mai ușor împotriva dușmanilor din afară, studențimea noastră n'a uitat de nenumărații dușmani dinlăuntru țării cari sapă încet, dar sigur la temelii Statului nostru.

Cei puși în slujba dușmanilor interni, sunt dușmanii, — conștient sau nu, — patriei noastre!

Impotriva dușmanilor din afară ne folosim de cele mai grozave unelte de omor: tunuri, mitraliere, aruncătoare de mine, aeroplane, etc. etc...

Contra dușmanilor dinlăuntru țării, nu-i îngăduită nici o armă?!

Și nici contra așa zișilor Români, cari în schimbul banului, să fac unelte ale străinilor, contra patriei noastre?!

Această epocă trebuie să se încheie! Cetățenii acestei țări — săraci și bogați — trebuie să fie egali înaintea legilor. Și mai trebuie să vină vremea ca legea să fie lege!

Cine-și bate joc de legi nu poate pretinde ca alții să le respecte.

Studențimea românească s'a ridicat, cu drept cuvânt, împotriva invaziei străine și-a corup-

Procesul studenților I. Moța și L. Vlad

— Verdictul de achitare din 26 Septembrie 1924. —

— Sfârșit —

DI Av. P. Iliescu. Din punct de vedere social și juridic nu voi arăta eu acea diferență, ci mulțimea de din afară, făclile aprinse în jurul lui Mihai Viteazul și acești tineri trimiși din toate colțurile țării să manifeste solidaritatea cu Moța. Acesta este răspunsul.

Apoi, oratorul, pe baza celor spuse de DI Procuror asupra chestiunii jidănești — arată pericolul grozav care ne amenință. Arată situația deplorabilă a elementului băștinaș și biciuește indolența criminală a acelor, cari sunt puși să vegheze interesele lui. D-sa atacă cu vehemență toate procedeele criminale de corupție jidănească.

Incheind, oratorul zice: „Nu pot să nu spun D-lor jurați pedeapsa care-l așteaptă pe acest brav caracter. (Se naște un incident: DI Președinte nu admite să se spună pedeapsa — dar era târziu). — D-lor Jurați, un simplu „da” îl condamnă la 20 ani de ocnă.

DI Președinte susține că este inexact, DI Paul Iliescu susține că este exact și că DI Președinte este inexact în afirmațiunile D-sale.

DI Procuror, zice că cu circumstanțele atenuante pedeapsa „e de 5 ani numai”.

Publicul este enervat de perspectiva oribilă care îl așteaptă pe Moța. Se produce un tumult și DI Președinte dă ordin ca sala să fie evacuată. Publicul este scos din sală și apoi din palatul justiției, aruncat peste Dâmbovița și împrăștiat de cordoanele puternice de jandarmi. În timpul acesta sunt arestați și duși la Jilava 12 cetățeni.

DI Președinte ridică chestiunea amânării pentru o altă sesiune a judecății. După aplanarea acestei chestiuni urmărează pledoariile D-lui Emil B. Vasiliu Cluj, D-na Gavrilăscu Hen-

rieta și Avocat Aurel Iliescu, care spulberă acuzațiile aduse lui Moța.

Urmează DI Avocat Vlădescu care printr-o serie de încheieri logice spulberă elementul material al crimei. Meșteșugurile concluzii puse de D-sa pun pe jurați în fața unui rechizitoriu fără fond.

Apărarea se încheie prin cuvântarea D-lui Ion Zelea Codreanu.

„Eu nu viu”, spune D-sa —, ca un avocat, ci ca un cetățean și dascăl al acestui tineret, ca să adaog declarația mea la mîile de declarații aduse în numele a sute de mii de cetățeni plugari, intelectuali, muncitori”.

În cuvinte vehemente D-sa arată că L. A. N. C. de sub conducerea D-lui A. C. Cuza nu va lăsa arma până ce nu va curăța pămîntul de jidani și de vînduții lor. Fapta lui Moța este un început al mersului glorios spre izbândă — este un foc necrutător de regenerare.

Domnilor Jurați, încheie D-sa, sute de mii de oameni iubitori de țară nu se îndoesc nici o clipă că- verdictul de achitare va urma.

Prin el veți arăta că poporul român este stăpân pe destinele lui. Îi veți achita, căci altfel nici prin gând nu poate trece cuiva”.

Ionel Moța luând ultimul cuvânt de apărare susține că nu regretă fapta lui, căci ar considera ca o crimă dacă n'ar fi pedepsit pe trădător.

Chestiunea aceasta este strâns legată de mișcarea studențească.

Dacă voi fi achitat — spune acuzatul — toată opinia publică doritoare de uime și plină de avânt patriotic va fi satisfăcută.

Dacă voi fi condamnat — va fi condamnată întreaga mișcare a regenerării. Toate acestea acuzatul le spune calm și clar, făcând abstracție de persoana lui...

DI Președinte face un scurt rezumat, după care jurații (ora fiind 2.55 dim.) intră în camera de deliberare.

La ora 3.10 se pronunță verdictul de achitare prin care Moța și Vlad sunt redați libertății.

În tot cursul desbaterilor, DI Președinte al Curții a primit numeroase telegrame din toate colțurile țării pentru achitarea acuzărilor.

Un entuziasm de nedescris a cuprins toate cercurile Capitalei la aflarea verdictului de achitare.

Se zice:

Că în țara Danemarca nu mai este armată pentru apărarea țării. Foarte bine, și noi știm, că țiganii nîcîcînd nu încuie ușile cortului lor, fiindcă nu le este frică de hoți. Noi însă suntem încunjurați numai de hoți, prin urmare datorința noastră este să jertfim totul pentru armată, să fim mândri de ea și să strigăm: *Traiască puternica și credincioasa noastră armată!!*

Că dela Ministerul comunicațiilor s'au furat zeci de milioane. O, Doamne! Oare care este acel minister dela care să nu se fure milioane multe, multe. Sărmani funcționari, pensionari și militari! pentru aceea n'aveți voi salarii cinstite din cari să puteți trăi, ci trebuie să umblați zdrențoși și flămânzi. Unde este omul care să răsplătească munca cinstită după cum se cuvine și să pedepsească chiar cu moartea pungășiile?

Că excroci, pungăși și toți ticăloși nu fac parte din țărani, muncitori, militari și funcționari cinstiți. Ei, atunci!?

Că și fratele dlui dr Lupu, conducător al partidului țărănist, s'a înfruptat din smîntăna afacerii murdare cu pașapoarte. Eu aș avea o propunere: să li-se tae degotul la toți câți și-l ling gustând miera altuia!

Că administratorul financiar dl Petrescu din punct de vedere moral a interzis mai multora de a vinde beuturi spirituoase, cari n'au brevete, între cari e și un perciunat venit de curând, numit Șalamon Zinner din str. Căpitan Ignat, în care deși e abia de 880 m lungime, e năpădită cu 10 brevete de beuturi. Sperând că ordinul dlui administrator va fi executat, îi laudăm ideea de bun Român, iar la timpul său îl vom felicita.

Că la cimitirul Garnizoanei din Arad și azi strălucește pompos de-asupra porții inscripția veche: „Militärfriedhof—Katonatemető”. Parcă-acel cimitir militar nu e în România și vezi nu ia sărit nimănui în ochi literele marcante sculptate pe poarta acestuia. Ori poate nu sunt fonduri pentru îndepărtarea lor!

Că colonizările cu refugiați din Giula și jur nu s'a făcut chiar coșer. Vom reveni.

Că... ei! ce se mai zice? o să vedeți în viitor, când vă vom surprinde cu „chestii de salon”.

Spicuri din doctrina națională fascistă din România.

XIII.

La noi puterea aceasta cosmopolită are un caracter exclusiv iudeo-levantin.

Puterea le este — deși invizibilă în aparență — extrem de mare.

Evenimentele anilor din urmă ne-au dovedit-o cu prisosință. Încearcă-i să-i atingi numai și te va înspăimânta tăria lor. Loviturile îți vor veni de pretutindenii, căci poliție, justiție, administrație, parlament, în cap cu miniștrii, sunt servii lor.

Mai adaugă la armata aceasta mercenară și presa și vei vedea ce ușor și în ce scurt timp te pot strivi. Căci totul e al lor și ei sunt totul. Cine mai avea vr'o licărire de îndoială, le-a spulberat-o definitiv, represaliile exercitate de aceștia prin organele de stat, împotriva mișcărilor naționaliste. Atunci am înțeles că destinele României se hotărau la mesele roșii, sau verzi a șleah-tei acestea soioase și interlope. De atunci ne-am dat seama că ei hotărăsc în România nu numai de destinele noastre economice (cum crezusem), dar și de cele politice. Niciodată până la agresiunea statului politicianist

împotriva-ne, nu bănuisem, că organele Statului sunt în așa groaznică măsură la discreția lor. Aveam pentru prima dată elementele asasinatului ce se pregătește cu premeditare și complicități în deosebi criminale, a țării noastre. Am înțeles, că din momentul acela pasivitatea e o crimă tot așa de mare, ca și cea pe care o pregătesc nației noastre dușmanii și vânduții, și-am început lupta.

În lupta aceasta, ca și în cea de pe câmpul de luptă, neutralitatea nu e îngăduită. Neamul nostru se află în primejdie de moarte. Lupta ce se dă acum este tot așa de mare și de sfântă ca și cea din război. Dezertarea dela una ca și dela cealaltă, nu poate fi decât trădare. Trădarea cea mai neagră, cea mai mârșavă. Trădarea țării, care te-a născut, crescut și te hrănește, trădarea țării în care nu poți face un pas care să nu fie stropit de sângele înaintașilor, cari ni-au transmis-o nouă. Trădarea cea mai cumplită — căci dacă perdem lupta aceasta, România pierde toate roadele războiului și-și pune în joc pe de-asupra și existența sa în lume.

Toată comuna așteaptă cu nerăbdare sfârșitul acestei împărțiri și la aceasta atragem atențiunea autorităților noastre românești, dar mai cu seamă a comisiei de împărțire și expropriere. Vom mai reveni. Un sâtean

Un nou pericol ce ne amenință

— Căsătoria cu străinele. —

Astăzi nu mai sunt rare nici cazurile căsătoriilor cu străine; evenimente dăunătoare intereselor noastre ca neam și națiune. S'au admis acestea în timpul regimurilor trecute, când fiii de români erau constrânși în urma împrejurărilor pentru a-și crea o situație mai favorabilă. Astăzi însă, — când memoria zilelor mari încă e vie în sufletul nostru și când tablouri mari vestesc marea sărbătoare trăită la Alba-Iulia, — nu mai putem trece cu vederea peste evenimente de felul arătat, — fără de a ne spune părerea, — pentru că ele ne compromit unitatea ca națiune și ca români.

Poate nici o națiune n'are o generozitate atât de condamnabilă și fără margini cum avem noi; indulgența noastră nu mai are hotare, căci tolerăm să ni-se răpească averile, numele și chiar sângele.

Până străinii seducă fetele noastre, noi le ferim p'ale lor, căsătorindu-ne cu câte una, străină de sângele latin.

Nu-și dau seamă tinerii noștri oare, ce păcătuiesc față de națiune și față de ei înșiși? Nu-și reamintesc de sângele vărsat pentru reîntregirea noastră, pentru reîntregirea țării, a cărei fii se numesc? Tot mai au sânge de prădat?

Într'adevăr, prădat e sângele și străin de națiune e tinărul, care, nici acum când clasele noastre sociale așteaptă forțe nouă românești (!), nu mai revin asupra înțelepciunii erizite dela strămoși, de a-și făuri ei înșiși, — prin propriile sale puteri, — vatra, în jurul căreia să-și vadă odraslele crescând.

Știm că averea e motorul sentimentelor lor; averea ce seduce și amăgește.

Atât timp însă, cât o țară este în refacere; recerînța imperativă e, ca tinerii — fie din familie de ori-ce clasă socială, — să ignoreze materialitatea și să fie pătrunși de sentimentul altruist față de cei de sângele lui.

Chestiunea nu constituie un caz izolat de tendințele noastre de unificare, căci încheierea unei națiuni, fortificarea temeliei de stat național, depinde chiar și de actul de căsătorie. În consecință desbinarea se începe dela momentul, când — uitându-ne de trecutul nostru și rătăciți pe urma străinilor, — ducem la altar o femeie străină de sângele și datinele noastre.

Câtă vreme luptăm pentru consolidarea unității națiunii, nu trebuie să ne uităm nici de cât de această chestiune prea importantă.

Și dacă împrejurările economice sunt prea vitrege astăzi, nu trebuie să desistăm dela calea pe care ne-am fixat-o, căci căsătoria încă este un factor de care depinde soarta și rezultatul muncii noastre.

Pân'ce societatea de astăzi geme de mulțimea tinerilor necăsătoriți, ceea ce mâne va suferi în lipsă de nașteri, și nerodnicia va duce la dezastru.

Instituțiile, fie de stat fie de particulare, în parte au personal recrutat dintre femei.

Și oare aceasta e chemarea și datoria femeii? Este capabilă o femeie să suporte acele greutăți pe cari bărbatul?

Azi, recunoscând capacitatea merituasă a femeii, — dovedindu-se aceasta în timpurile grele și mai cu seamă în ultimul deceniu, — să ne întrebăm, dacă poate să suporte femeia lipsurile atâtă vreme câtă le suportă bărbatul.

Nu discutăm această problemă, dar aflăm că astăzi și mai cu seamă astăzi, femeilor li-se impune datoria, ce a fost singura îndatorire a celor dinaintea lor, — de a-și vedea de căsnicie.

Nu vrem să diminuăm capacitățile femeii, cari adeseori covârșesc prin

înțelepciune, abnegațiune, caritate și castitate pe acelea ale bărbatului, dar dorim ca aceste capacități, distinse prin calitate, să se asume astăzi întru prosperarea familiei în primul rând.

Revenind la chestiune și dând ascultare femeilor, într'adevăr, bărbatul e chemat să vie într'o ajutorul femeii și să o scape din halul în care se găsește acum.

Dacă avem atâtea românce vestejindu-și tinerețea în arhivele prăvoase a instituțiilor, pentru a-și vedea de existență, de ce o parte dintre tineri răvnesc totuși la sânge străin? Pentru avere? Se poate; și mai mult ca sigur că numai pentru avere. Dar e incontestabil că această căsătorie nu e fericită.

Știri de tot felul.

Expoziție de tauri la Arad. In 9 nov. a. c. va avea loc în Arad, pe teritoriul oborului de vite o expoziție de tauri de prăsilă. Vor avea loc și premieri.

Datoria guvernului român este: să ia cele mai grabnice măsuri ca țărani români, expediați în Columbia de către mișei dela „Petrolul Național”, să fie repatriați fără întârziere!

Dacă dl. Mănescu Ministru al justiției, va proceda în contra hoților dela „Petrolul Național” cum s'a procedat în Cehoslovacia în panamaia spiritului, va fi, cu drept cuvânt, vrednic de cea mai mare recunoștință a neamului românesc!

Buda Gheorghe și Moț Todorică, foști fasciști din comuna Măderat jud. Arad devenind nedemni de a mai putea face parte din gruparea F. N. R. au fost excluși din secția Arad.

Aviz Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională) am deschis un **birou tehnic de arhitectură**; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu develope (preliminare) lor, mai de parte execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc. — Cu stimă: **Teodor Cioban**, arhitect.

Fondul moral al presei minoritare.

Cine subminează țara? — Istoricul unui cameleon introdus în presa minoritară din Timișoara. —

— Urmare. —

Când a murit mamă-sa, contrar ritului evreesc a stat lângă catafalc cu capul descoperit. Sora sa mai mare, făcându-i aspre observații, de ce profanează sicriul răposatei, Balaurul înfuriat a răspuns:

— Actuala mea credință religioasă mă oprește ca să stau lângă un catafalc cu capul acoperit.

— Nu voia să știu de a ta actuală credință religioasă — răspunse sora sa indignată, — ci mai îți spun, că dacă nu-ți puni pălăria pe cap, îți ard câteva palme de te întorci de-a berbeleacu.

Și astfel, contrar noiei sale credințe, Gabriel-Ghidale-Salzerberger-Sarkany fu nevoit să-și pue imediat pălăria pe cap.

Cariera ziaristică alui Sarkany.

La întrarea Timișoarei sub stăpânire românească, Gabriel Sarkany — care era funcționar — nevoind să deponă jurământul de credință către statul român a părăsit serviciul, pentru că apoi spre rușine să îndolieze ziaristica de aci.

Prin cronicile plagiate din ziarele din Berlin și Viena a încercat și înainte să pătrundă în presă, molestând în continu redacțiile ziarelor timișorene. Anton Lovaș directorul ziarului „Temesvarer Zeitung” a fost destul de naiv ca să-l angajeze în redacție. A avut însă apoi nenumărate regrete, pentru ușurința comisă și ar fi foarte bucuros să-i dea aripi Balaurului să zboare cu o stație mai departe.

Anul trecut îi dăduse preavizul de concediere însă înainte

de expirarea termenului a cedat stăruințelor unor prieteni, cari au intervenit pentru Sarkany. Dacă ar fi știut dl. Lovaș că din cauza lui Sarkany, i-se va aplica ziarului „Temesvarer Zeitung” eticheta de organ iredentist maghiar în limba germană, nu e de crezut, că s'ar fi lăsat să-i moaie inima lacrimile de crocodil alui Sarkany. (Va urma.)

Din năcazurile satelor noastre.

În comuna Dezna sunt 88 familii îndreptățite să capete lot de case. Comuna fiind situată între munți, nu este destul pământ șes pentru atâția îndreptățiți. Sunt în mijlocul comunei la stânga și dreapta bisericii și școalei din loc. 14 grădini într'o bucată alui Kauffmann Albert și 12 grădini tot într'o bucată alui Ilies Albert, pe cari grădini dâșii le folosesc ca pământ arător.

Pentru împărțirea acestor grădini s'a făcut rugare la jud. de Ocol, comisiei de împărțire și expropriere Buteni, atât din partea îndreptățiților cât și din partea dlui preot C. Bodea care fiind somat din partea comisiei, să-și dea părerea, le-a declarat ca loturi de case pentru cei îndreptățiți. Comisia nici nu și-a anunțat venirea la fața locului pentru desbateră chestiunii și cei doi jidani cu musca pe căciulă, și sunt informați despre rugățile făcute.

Întreb cum se poate ca acești indivizi să fie așa lute informați? Cine i-a informat? și cum lucrurile oficiale să fie trădate, sau că lor li-se poate, la noi toate se pot face cu bani? Jidanii mișcă toate pietrele, vin și merg „numai ca să împiedice împărțirea grădinilor”, și după zisa lor „cu banii astăzi toate le poți face”.

Sunt în comună și oameni slabi de înger, cărora le recomand, ca să se întărească în credință, că cu apucături de acestea nu o să putem realiza ideile lui Iancu-Moța.